

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U000792

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-03-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербакова Юлія Володимирівна

2. Shcherbakova Iuliia V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.21

Назва наукової спеціальності: Мікологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-03-2019

Спеціальність за освітою: Ботаніка

Місце роботи здобувача: Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

Код за ЄДРПОУ: 25574630

Місцезнаходження: вул. Богомольця 10, м. Київ, Київська обл., 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.211.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417199

Місцезнаходження: вул. Терещенківська, 2, м. Київ, Київська обл., 01004, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34

Тема дисертації:

1. Оперкулятні дискоміцети родини Pyronemataceae Полонинсько-Чорногірських Карпат
2. Discomycetes of the family Pyronemataceae of the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians

Реферат:

1. У дисертаційній роботі досліджено видовий склад, систематичну структуру, морфологію, екологічні особливості та поширення дискоміцетів родини Pyronemataceae Полонинсько-Чорногірських Карпат. У результаті власного дослідження на території Полонинсько-Чорногірських Карпат було зареєстровано 55 видів з 27 родів, що належать до родини Pyronemataceae. Вперше для регіону дослідження наведено 48 видів дискоміцетів, з яких 39 є новими для території Українських Карпат, а 5 родів та 23 види вперше зареєстровані в Україні. Виявлено представника роду Trichorhaea, який, з огляду на анатомо-морфологічні та екологічні особливості, а також результати молекулярно-генетичних досліджень, імовірно, є новим для світової мікобіоти видом, та надано його оригінальний опис. Встановлено, що з урахуванням літературних даних, родина Pyronemataceae в межах Полонинсько-Чорногірських Карпат на сьогодні представлена 28 родами і 57 видами, в Українських Карпатах 63 видами, в Україні загалом – 97 видами. Аналіз таксономічної структури родини показав, що провідним родом на дослідженій території є Scutellinia, у межах якого зареєстровано 15

видів. Інші роди представлені 1-5 видами. Було детально вивчено та проаналізовано анатомо-морфологічні особливості зареєстрованих представників, досліджено їх поширення в Українських Карпатах та загалом в Україні. Встановлено, що видовий склад родини Pyronemataceae Полонинсько-Чорногірських Карпат є досить унікальним у порівнянні з іншими регіонами України. Найбільш подібними за видовим складом до даної території виявились Ростоцько-Опільські ліси та Західне Полісся України. Здійснено розподіл виявлених таксонів в межах трьох трофічних груп – сапротрофів, симбіотрофів та біотрофів. Переважали на дослідженій території сапротрофи, що обумовлено сприятливими едафічними умовами та наявністю значної кількості відмерлої деревини. Сапротрофний блок представлений 5 субстратними групами (карботрофи, копротрофи, ксилотрофи, гумусові та підстилкові сапротрофи). Особлива увага була приділена дослідженню дискоміцетів постпірогенних ділянок. Вперше було отримано плодоношення пірофільного гриба *Anthracobia maurilabra* в умовах чистої культури. Проаналізовано особливості розподілу представників родини за висотними рослинними поясами. Досліджено видовий склад дискоміцетів на території п'яти об'єктів природно-заповідного фонду (Карпатський біосферний заповідник, Ужанський НПП, НПП «Синевир», НПП «Черемоський» та Карпатський НПП). В результаті аналізу філогенетичних взаємовідносин роду *Trichophaea* та близьких до нього таксонів за трьома генетичними маркерами рибосомального кластеру генів ядерної ДНК (ITS1-5.8S-ITS2, LSU та SSU) було виявлено філогенетичну неоднорідність всередині роду *Wilcoxina*, та підтверджено гетерогенність родів *Trichophaea* та *Anthracobia*.

2. The species composition, systematic structure, morphology, ecological features and distribution of discomycetes of the family Pyronemataceae of the Poloninsky Chornohirsky Carpathians are investigated at this dissertation work. As a result of our own research, 55 species of 27 genera that belong to the family Pyronemataceae were registered on the territory of the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians. For the first time in the studied area, 48 species of discomycetes were presented, 39 of them are new for the Ukrainian Carpathians. Five genera and 23 species were registered in Ukraine for the first time as well. There was identified the representative of the genus *Trichophaea*, given into analyses its anatomical morphological and environmental features and the results of molecular genetic studies, it is likely to be a new species for the world mycobiota; its original description is provided. Taking into account the literature data, it was established that the family Pyronemataceae within the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians is currently represented by 28 genera and 57 species; 63 species – in the Ukrainian Carpathians and 97 species – in Ukraine in total. The analysis of the taxonomic structure of the family showed that *Scutellinia* was the dominating genus in the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians region, comprising 15 species. Also, from 1 to 5 species were noted for other genera found on the investigated territory. The anatomical and morphological features of the registered representatives, their distribution in the Ukrainian Carpathians and Ukraine were studied and analyzed in details. It showed that the species composition of the family Pyronemataceae in the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians are quite unique in comparison with other regions of Ukraine. The species composition of Rostotsky-Opilski forests and Ukraine Western Polissya appeared to be the most similar to the Poloninsky-Chornohirsky Carpathians. The distribution of detected species within the three trophic groups (saprotrophic, symbiotrophic and biotrophic) was proposed. The prevalence of saprotrophic species in the studied area was due to favorable edaphic conditions and the presence of a significant amount of dead wood. The saprotrophic discomycetes are represented by 5 groups according to the substrate type (carbrotrophic, coprotrophic, xylotrophic, humus and litter saprotrophic fungi). Particular attention was paid to the study of discomycetes in fireaffected areas. The fruiting of the pyrophilic fungus *Anthracobia maurilabra* in a pure culture was obtained for the first time. The distribution of discomycetes in highland vegetation zones were analyzed. The species composition of discomycetes on the five protected areas (Carpathian Biosphere Reserve, Uzhansky NNP, NNP "Synevyr", NNP "Cheremosky" and Carpathian NNP) were investigated. As a result of the analysis of the phylogenetic relationships of the genus *Trichophaea* and related taxa based on the three genetic markers of the ribosomal cluster of nuclear DNA genes (ITS1-5.8S-ITS2, LSU and SSU), phylogenetic heterogeneity within the genus *Wilcoxina* was established and the heterogeneity of the genera *Trichophaea* and *Anthracobia* was confirmed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Джаган Вероніка Володимирівна

2. Dzhagan Veronika V.

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.21

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курченко Ірина Миколаївна

2. Kurchenko Iryna M.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Круподьорова Тетяна Анатоліївна

2. Krupodorova Tetiana A.

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.21

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дідух Яків Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дідух Яків Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.

